

імені Павла Тичини / [ред.кол.: Безлюдний О. І. (гол.ред) та ін.]. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – Випуск 13. – С. 205-211.

6. Мартинчук О. В. Становлення і розвиток інклюзивної педагогіки як галузі педагогічного знання / О. В. Мартинчук // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 7, у 2 т. / за ред. В. М. Синьова, О. В. Гаврилова. – Т. 1 (7). – Кам'янець-Подільський: ПП Медобори-2006, 2016. – С. 260-280.

7. Основи інклюзивної освіти: [навч.-метод. посіб. / за заг. ред. А. А. Колупаєвої]. – К.: «А.С.К.», 2012. – 308 с.

8. Сунцова А. С. Теории и технологии инклюзивного образования: [учеб. пособ.] / А. С. Сунцова. – Ижевск: Изд-во «Удмуртский университет», 2013. – 110 с.

Висікайло Т. В.

*кандидат педагогічних наук,
викладач спеціалізованих дисциплін,
ОКЗ «Харківське художнє училище»*

ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ПЛЕНЕРНОЇ ПРАКТИКИ

Проблематику професійної спрямованості розглядала низка вчених, серед яких К. Белова, Н. Волкова, Г. Кашканова, Л. Шевченко, Д. Щербакова та інші. Слід зазначити той факт, що єдиної думки щодо визначення цього поняття не існує, що свідчить про його складність. Окрім того, зазначимо, що у науковій літературі вирізняють такі поняття, як «професійна спрямованість», «професійна спрямованість особистості», «професійна спрямованість навчання», «професійна спрямованість навчання фундаментальних дисциплін».

Г. Кашканова визначає професійну спрямованість навчання як цілеспрямовану взаємодію викладача та студентів, у процесі якої засвоюються знання, уміння, навички певної професії [2, с. 17]. Л. Шевченко вважає, що професійна спрямованість – це складне, багатогранне утворення, яке є результатом формування системи

ціннісних мотивів, які спонукають особистість до засвоєння нею професійних знань, умінь, навичок та способів їх творчого використання на практиці [3, с. 204].

Структура професійної спрямованості складається зі змістової сторони намірів чи планів індивіда щодо вибору галузі, професії, спеціальності, функціональної придатності особистості (схильностей і здібностей), мотиваційної сфери (обґрунтування вибору) і психологічної готовності до роботи за обраною професією.

Як зазначає К. Белова, «мотив – внутрішнє спонукання особистості до того чи іншого виду активності, пов'язаної із задоволенням певної потреби. Процес формування мотивів діяльності називають мотивацією»[1, с. 87].

Вагомого значення у процесі навчання набуває розвиток пізнавальних мотивів, що напряду залежить від того, наскільки цікавим для майбутніх фахівців виявиться навчальний процес. З метою посилення зацікавленого ставлення до навчання важливо надавати їм більшої самостійності та ініціативності у прийнятті рішень; робити подачу нового матеріалу з можливістю використання наявних знань і умінь; ставити завдання, які вимагають пошукової активності, провокують зіткнення з труднощами, що підштовхують до розуміння необхідності набуття нових знань і умінь або здатності до застосування існуючого досвіду у нових незвичних ситуаціях; використовувати різноманітний навчальний матеріал; застосовувати прийом відстороненості, коли у навчальному процесі викладач виявляє і акцентує увагу своїх вихованців на новому у давно відомому, звичному.

Важливою умовою формування фахової компетентності майбутнього учителя образотворчого мистецтва у процесі плерної практики є присутність двох провідних типів взаємозалежних мотивацій: навчальної і професійної. Навчальна мотивація підпорядковується професійній, у зв'язку з чим встановлено необхідність в організації занять з плерної практики таким чином, щоб навчальний матеріал пов'язувався з професійними інтересами, тобто максимально наблизити процес навчання до умов майбутньої художньо-педагогічної діяльності. Професійні мотиви адекватні кінцевій меті навчання. Навчальні мотиви закладені в самому процесі навчання, вони є обов'язковими й необхідними для успішного здійснення освітнього процесу. Отже, під час організації і проведення навчальних занять з плерної практики у вищому педагогічному навчальному закладі доцільно використовувати

завдання, які сприяли б ефективному вирішенню майбутніми фахівцями як образотворчих, так і педагогічних завдань.

Реалізація професійної спрямованості пов'язана із формуванням мотиваційної сфери як основи професійної спрямованості особистості.

Д. Щербакова визначила два етапи формування професійної спрямованості. Перший етап закінчується вихованням інтересу до діяльності з оволодіння професією і становить нижчу стадію розвитку професійної спрямованості. Вища стадія виявляється у вигляді схильностей, рис і переконань особистості. Другий етап завершується готовністю спеціаліста до самостійної професійної діяльності [4, с. 2-3]. Науковець зазначає, що структура професійної спрямованості та її зміст змінюються разом з особистісним зростанням фахівця. Розвиток професійної спрямованості у процесі навчання призводить до особистісного і професійного росту.

Отже, слід зазначити, що професійна спрямованість навчання майбутніх учителів образотворчого мистецтва у процесі плерної практики перебуває в органічній єдності загального, особливого та індивідуального. Як загальне вона відображає закономірності здобуття вищої художньо-педагогічної освіти; як особливе – має свою специфіку, зумовлену особливостями майбутньої професійної діяльності фахівця художньо-педагогічної галузі, необхідністю достеменного вивчення образотворчих і педагогічних дисциплін; як індивідуальне – відображає залежність професійної підготовки від індивідуальних особливостей студентів, рівня їхніх пізнавальних інтересів, особистісних рис. Отже, професійна спрямованість навчання під час плерної практики сприяє активній навчальній діяльності студентів у процесі професійної підготовки.

Професійну спрямованість навчання майбутніх учителів образотворчого мистецтва у процесі плерної практики слід розглядати як таку організацію навчання, що забезпечує охоплення базових теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних майбутньому художнику-педагогу для ефективного засвоєння образотворчого і педагогічного циклів дисциплін, формування професійного мислення. Реалізація професійної спрямованості навчання здійснюється через інтегрування змісту образотворчих і педагогічних дисциплін, форм та методів навчання відповідно до цілей і завдань фахової підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

До найбільш ефективних шляхів реалізації професійної спрямованості навчання майбутніх учителів образотворчого мистецтва під час плерної практики належать:

- інтеграція змісту навчання образотворчих і педагогічних дисциплін, забезпечення міжпредметних зв'язків;
- розробка професійно спрямованого методичного забезпечення;
- активізація процесу навчання шляхом переходу від інформативного методу викладання до проблемного та дослідницького;
- наближення навчальної діяльності студентів до професійної, формування їхньої творчої активності;
- робота студентів із науковою літературою.

У ході наукового дослідження було доведено ефективність застосування спеціально розробленого спецкурсу для студентів I-II курсів вищих художньо-педагогічних закладів за спеціальністю «Образотворче мистецтво» у забезпеченні професійної спрямованості процесу навчання під час проходження плерної практики. В основу спецкурсу було покладено виконання низки творчих завдань, націлених на відпрацювання накопиченого образотворчого досвіду у незвичних умовах плеру, а також на моделювання ситуацій, максимально наближених до майбутньої художньо-педагогічної діяльності.

Формування професійної спрямованості навчання майбутніх учителів образотворчого мистецтва під час проходження плерної практики має важливе значення, адже сприяє закріпленню позитивного ставлення та інтересу до майбутньої професії, вдосконаленню знань, умінь та навичок майбутніх фахівців, розширенню їхнього світогляду та гармонійного розвитку, що забезпечить одночасне набуття як образотворчого, так і педагогічного досвіду та гарантує успішне формування фахової компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у процесі плерної практики.

Список використаних джерел:

1. Белова Е. Методологические основы дидактических технологий: Монография / Е. Белова, И. Брюханова, К. Коваленко – Харьков: УИПА, 2008. – 132 с.
2. Кашканова Г. Г. Ігрові форми навчання загальнотехнічним дисциплінам як засіб формування професійної спрямованості студентів: монографія / Г. Г. Кашканова, А. А. Кашканов. – Вінниця: ВНТУ, 2012. – 124 с.

3. Шевченко Л. М. Професійна спрямованість: методологічний аспект / Л. М. Шевченко // Наук. Вісн. – К., 2005. – Вип. 88. – С. 204-215.
4. Щербакова Д. Розвиток професійної спрямованості студентів вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] / Д. Щербакова // Режим доступу: 23.08.2014 http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp11/1/Sherbakova.pdf.

Добролюбова Н.В.

аспірант,

Українська інженерно-педагогічна академія

ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ДЛЯ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-ХОРЕОГРАФІВ ДИСЦИПЛІНАМ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ

Вимоги до обов'язкового мінімуму освітньої підготовки майбутніх фахівців з хореографії визначаються галузевими стандартами вищої освіти.

Необхідність забезпечення їх якісної реалізації активізувала пошук педагогічною наукою і практикою шляхів підвищення ефективності освітнього процесу в педагогічних закладах вищої освіти, одним з яких є вирішення проблеми навчально-методичного забезпечення процесу освіти майбутніх фахівців з хореографії.

Зауважимо, що навчально-методичне забезпечення розробляють і створюють у вигляді навчально-методичних комплексів з урахуванням необхідності якісного набуття студентами знань, умінь і навичок за умови засвоєння змісту навчальних програм згідно з галузевими стандартами вищої освіти [2, с. 28].

Використання розроблених і створених навчально-методичних комплексів під час навчання майбутніх педагогів-хореографів дисциплін хореографічної спрямованості з метою формування в них педагогічної компетентності має бути ефективним. Саме тому вони повинні відповідати вимогам загальних принципів дидактики, які передбачають високий теоретичний і науковий рівні, доступність і наочність, послідовність і системність викладу матеріалу [2, с. 30].

Готуючи навчально-методичний комплекс для кожної із спеціальних дисциплін, ми спиралися на такі основні принципи, які